

2876

2876

ИНСТИТУТ ЗА НАУЧНА ИСТРАЖИВАЊА
ПОЉОПРИВРЕДНО - ШУМАРСКОГ ФАКУЛТЕТА

БАКТЕРИОЗА СЛАВОНСКИХ ХРАСТОВА

НАПИСАО
Dr. ПЕТАР ЂОРЂЕВИЋ
редовни професор универзитета

БЕОГРАД
ИЗДАЊЕ ИНСТИТУТА ЗА НАУЧНА ШУМАРСКА ИСТРАЖИВАЊА
Графички Институт „Народна Мисао“ А. Д. Закупци: Ср. Обрадовић и Р. Гелин
1 9 3 1.

Бактериоза славонских храстова

Поред више врсти до сада описаних узрочника сушењу славонских храстика могли смо констатовати и бактериозу код храстова, и то, за сада, за два разна локалитета.

Типичну бактериозу храста констатовали смо у државној шуми шум. управе у Моровићу, срез Блата, одељак IV, секција I. У томе делу шуме нашли смо 2 октобра 1930 год. један храстов сушац, чији је врх крунице био већ сув, и на његовим грамама налазило се свело и суво лишће, док је доњи део крунице био још свеж са зеленим лишћем. У прсној висини тога сушца виделе су се омање црне мрље у кори, које су продирале кроз кору до белике и стојале су у вези са оним црним линијама по површини и у дубини белике, као што смо то описали у својој ранијој расправи.¹⁾

Сем овога сушца нађен је у истом срезу и један такав сушац, чији је само врх крунице носио жуто лишће, док је остали део крунице био зелен, када га је лугар Глиша Бродарић први пут видео (28 августа 1930 год.), те га усљед тога није ни дозначио за сечу. Када је после осам дана лугар Бродарић понова видео тај исти сушац, констатовао је, да је све његово лишће било сада већ жуто, и да је дрво чинило утисак потпуног сушца. Када смо и ми видели то исто дрво другог октобра 1930 год. могли смо

¹⁾ Болест славонских храстова. *Ceratostomella merolinensis*. n. sp. 1930. стр. 9.

нисати, те се као једини проузроковач заразе у описаном случају могла утврдити бактериоза.

Појамно је према томе, да се у доцнијим стадијама заразе могло наићи и на друге паразите, који су се интензивно развијали на већ припремљеном терену бактериозом, те су ти нови, секундарни паразити, само потенцирали оне појаве при сушењу, које су изазване првобитно патолошким дејством бактерија.

Услед тога су спољни, као и унутрашњи симптоми заразе храстика готово истоветни у свима случајевима оболења храстика, ма да је зараза, бар на први поглед, била изазвана разним узрочницима.

Остаје нам да испитамо морфолошке и културелне особине оног бацила, који изазива ово сушење храстика, и да вештачким путем изазовемо заразу, још незаражених храстова.

Ну како је за те експерименте потребно дуго времена, и како је тешко, а често и немогуће извршити вештачко заражавање храстика, под истим погодбама, под којима се то заражавање дешава и у природи, то ћемо тај други део наших резултата објавити у II делу ове расправе, чим започети експерименти у природи буду завршени.

ОБЈАШЊЕЊЕ СЛИКА

Све су слике фотографи, које је израдио делом г. Др. Градојевић у фотографском атељеу Пољопривредно-шумарског факултета, а сл. 4—5 представљају микрофотограме, израђене у Хистолошком институту Медицинског факултета.

Табла I.

- Сл. 1. Попречни пресек стабла једног хрстовог сушца, који је фотографисан одмах по обарању у шуми. Мрка маса у бељници чини готово затворен прстен, од којег се протежу радиалне траке ка центру стабла.
- Сл. 2. Попречни пресек стабла истог хрстовог сушца, чији је пререз претходно углачан, па тек онда фотографски снимљен под већим увећањем. Мрке траке у бељници виде се још јасније но на претходној слици, али прстен од мрке масе није овде затворен, док се радиалне траке мрке масе виде много јасније, а местимично испуњују целу ширину бељике, као што се то види на месту означеном са а.

Табла II.

- Сл. 3. Попречни пресек корена истог хрстовог сушца, као и у сл. 2. Пререз је претходно углачан, па фотографисан. На периферији коре виде се трагови озледе (а), од којих се у радиалном правцу протеже мрка маса у виду радиалних трака кроз целу бељику до срчевине. На граници бељике и срчевине те радиалне мрке траке шире се тангенцијално, те образују непотпуно затворен прстен, од кога се ове радиалне траке протежу као каква ребра.
- Сл. 4. Уздужни радиални пресек дрвета из стабла истог сушца. Судови су уздужно отворени, те се види, да је њихов лумен испуњен великим бројем тила, које потпуно затварају дотични суд.
- Сл. 5. Попречни пресек дрвета истог хрстовог стабла, као и на сл. 4. Лумен некојих великих судова потпуно је испуњен тилама, а у горњем делу слике види се један суд, у чијем се лумену тек образују тиле из околних паренхимских ћелијаца.